

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Minister van Justitie en
Veiligheid**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum 7 september 2018
Onderwerp Antwoorden Kamervragen over het bericht 'Russische trollen ook actief in Nederland'

Ons kenmerk
2350716

Uw kenmerk
2018Z14250

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

In antwoord op uw brief van 19 juli 2018 deel ik u mee, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties en de minister van Buitenlandse Zaken, dat de schriftelijke vragen over het bericht 'Russische trollen ook actief in Nederland' worden beantwoord zoals aangegeven in de bijlage van deze brief.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

Ferd Grapperhaus

Antwoorden van de ministers van Justitie en Veiligheid, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Buitenlandse Zaken op de schriftelijke vragen van het lid Asscher (PvdA) over het bericht dat Russische trollen ook actief zijn in Nederland. (ingezonden 19 juli 2018, nr. 2018Z14250)

Minister van Justitie en Veiligheid

Datum
7 september 2018

Ons kenmerk
2350716

Vraag 1
Kent u het bericht dat een leger van Russische trollen ook actief is in Nederland? 1)

Antwoord op vraag 1
Ja.

Vraag 2
Wat is uw reactie op en duiding van dit nieuws?

Vraag 4
Deelt u de mening dat buitenlandse beïnvloeding van de publieke opinie schadelijk is voor het functioneren van onze democratie en onze rechtsstaat? Zo ja, bent u bereid in overleg met de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) een actieplan op te stellen om deze schade aan onze democratie en rechtsstaat tegen te gaan?

Antwoord op vraag 2 en 4
Het kabinet vindt ongewenste buitenlandse inmenging zeer kwalijk aangezien dit het politieke en maatschappelijke systeem kan ondergraven en raakt aan het fundament van de Nederlandse democratische rechtsorde en open samenleving.¹

In samenwerking met betrokken departementen en diensten is daarom een aanpak tegen ongewenste buitenlandse inmenging ontwikkeld. Daarnaast kunnen onderzoeken van de Nederlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten bijdragen aan het in kaart brengen van ongewenste buitenlandse inmenging. Hiermee worden de kwetsbaarheden en dreigingen voor Nederland inzichtelijk gemaakt, waarmee ook de weerbaarheid tegen ongewenste buitenlandse inmenging gericht versterkt kan worden. Tevens wordt de inzet van diplomatieke instrumenten overwogen, zoals het starten van een dialoog of het aanspreken van de landen die aanleiding geven tot zorg.

Een ander onderdeel van de aanpak is het gecoördineerd optreden bij (dreigende) incidenten. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van verschillende instrumenten die variëren van monitoren tot het nemen van maatregelen ten behoeve van het handhaven van de openbare orde.

Vraag 3
Gaat het hier om strafbare feiten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 3
Of er sprake is van een strafbaar feit hangt af van de inhoud van de berichten. Het kan om uitingsdelicten gaan waarbij naast de inhoud van het bericht tevens de omstandigheden waarin de uitingen worden gedaan relevant zijn bij de beoordeling van de strafbaarheid. Uiteraard geldt in alle gevallen dat de beoordeling of een concrete uitlating en context het vermoeden van een strafbaar feit oplevert en vervolgd gaat worden, voorbehouden is aan het OM.

¹ Kamerstukken II, 2017/18, 30821, nr. 42.

Vraag 5

Bent u bereid met Twitter en Facebook om tafel te gaan om de heimelijke beïnvloeding van de publieke opinie via sociale platforms nog veel actiever tegen te gaan?

Minister van Justitie en Veiligheid

Datum

7 september 2018

Ons kenmerk

2350716

Antwoord op vraag 5

Er worden geregeld gesprekken gevoerd met de grote IT-ondernemingen, waaronder Twitter en Facebook over diverse onderwerpen. Onderwerp van deze gesprekken is onder andere welke maatregelen door deze bedrijven vanuit hun maatschappelijke verantwoordelijkheid getroffen kunnen worden om de verspreiding van desinformatie tegen te gaan en waarbij tegelijkertijd rekening wordt gehouden met de vrijheid van meningsuiting en andere fundamentele vrijheden. Daarnaast wordt besproken welke stappen de grote IT-ondernemingen zetten in het kader van de Europese aanpak van desinformatie. Het kabinet verwelkomt de vrijwillige deelname van beide bedrijven aan het *Multi-stakeholder forum on online disinformation* dat op verzoek van de Europese Commissie een Gedragscode opstelt voor bedrijven om de verspreiding van online desinformatie tegen te gaan.² Uiteraard zal het kabinet met deze partijen in gesprek blijven.

Vraag 6

Bent u bereid dit in EU-verband aan te kaarten vanwege de manipulatie van semistatelijke actoren?

Antwoord op vraag 6

Het onderwerp online desinformatie, inclusief verspreiding door of in opdracht van statelijke actoren staat vanwege het grensoverschrijdende karakter nadrukkelijk op de agenda van de EU. Nederland kan de bespreking van deze problematiek in Europees verband dan ook ondersteunen en agendeert in dit verband dergelijke ongewenste activiteiten actief bij de relevante Europese expertgroepen en werkgroepen binnen de Raad. Nederland vraagt daarbij ook steeds nadrukkelijk aandacht voor het waarborgen van Europese waarden, zoals vrijheid van meningsuiting en persvrijheid, bij het inrichten van de aanpak tegen desinformatie.³

Eind april 2018 heeft de Commissie de Mededeling: *Bestrijding online desinformatie – een Europese aanpak* over dit onderwerp gepubliceerd en het kabinet heeft middels het BNC fiche een reactie op de Mededeling geformuleerd.⁴

1) <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/07/15/de-russische-trollen-zijn-anti-islam-en-voor-wilders-a1610155>

² Kamerstukken II 2017/18, 22 112, nr. 2608.

³ Conform de motie Kwint en Yesilgöz-Zegerius, Kamerstukken II 2017/18, 21 501-34, nr. 290.

⁴ Kamerstukken II, 2017/18, 22 112, nr. 2608.